

Κωνσταντίνος Γ. Ντούρος

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

αρχαίας ελληνικής γλώσσας

σε ΠΙΝΑΚΕΣ

Γ' ΕΚΔΟΣΗ

- Θεωρία - Παραδείγματα
- 160 ασκήσεις διαφόρων τύπων σε ομάδες
- 2930 παραδείγματα - αποσπάσματα αρχαιοελληνικών κειμένων
- 18 κείμενα αττικής πεζογραφίας
- Απαντήσεις

ISBN 978-960-456-545-0

3η έκδοση, 2020

© Copyright: Ιούνιος 2020, Κ. Ντούρος, Εκδόσεις Ζήτη

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του ελληνικού νόμου (Ν.2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Φωτοστοιχειοθεσία

Εκτύπωση

Βιβλιοδεσία

Π. ΖΗΤΗ & ΣΙΑ Ι.Κ.Ε.

18ο χλμ Θεσσαλονίκης-Περαίας

Τ.Θ. 4171 • Περαία Θεσσαλονίκης • Τ.Κ. 570 19

Τηλ.: 2392.072.222 - Fax: 2392.072.229 • e-mail: info@ziti.gr

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΖΗΤΗ**

www.ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αρμενοπούλου 27, 546 35 Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310.203.720, Fax: 2310.211.305 • e-mail: sales@ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Χαριλάου Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα

Τηλ.-Fax: 210.3816.650 • e-mail: athina@ziti.gr

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: www.ziti.gr

Πρόλογος

Το βιβλίο αυτό αποτελεί μια βελτιωμένη έκδοση του Συντακτικού της αρχαίας ελληνικής γλώσσας σε πίνακες που κυκλοφόρησε τον Οκτώβριο του 2004. Η επανέκδοσή του κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να καλύψει πιο σωστά και μεθοδικά, με περισσότερες ασκήσεις και πιο σωστά κατανεμημένες, το ήδη πλούσιο συντακτικό υλικό που διέθεταν οι προηγούμενες εκδόσεις. Και αυτό γιατί ο γράφων, μέσα από τη διδασκαλία, διέκρινε αυτή την αναγκαιότητα, η οποία υπηρετεί με μεγαλύτερη συνέπεια τον αρχικό στόχο που είναι να επισημάνει αλλά και να παρουσιάσει με τρόπο εύληπτο και ευκολοδιάβαστο τα βασικά συντακτικά φαινόμενα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

Επιπλέον κρίθηκε σκόπιμο σ' αυτήν την έκδοση να συμπεριληφθεί η ενότητα «ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ» ένα συντακτικό φαινόμενο, το οποίο δεν αντιμετωπιζόνταν αυτόνομα στις προηγούμενες εκδόσεις.

Η ύλη του παραμένει διαρθρωμένη σε ενότητες, από τις οποίες το πρώτο μέρος περιλαμβάνει πίνακες που αντιστοιχούν τη θεωρία με τα οικεία της παραδείγματα, το δεύτερο μέρος εμβαθύνει στα συντακτικά φαινόμενα, φωτίζοντάς τα πολύπλευρα με παρατηρήσεις και σημειώσεις ενώ στο τρίτο μέρος παρατίθενται για εμπέδωση ασκήσεις, που αναφέρονται στα συντακτικά της φαινόμενα.

Συνολικά το βιβλίο περιέχει πια 160 ασκήσεις (η πρώτη έκδοση περιελάμβανε 40 ασκήσεις, η δεύτερη 79) 2930 παραδείγματα και 18 κείμενα αττικής πεζογραφίας, που προσφέρουν πλουσιότατο υλικό για διδασκαλία στο διδάσκοντα, για άσκηση και τριβή με την ύλη στο μαθητή. Στο τέλος του βιβλίου δίνονται απαντήσεις σε όλες τις ασκήσεις που παρατίθενται κατά ενότητες.

Η πρωτοτυπία της συγγραφικής αυτής προσπάθειας έγκειται κυρίως στο ότι η θεωρία δίνεται κατ' αντιστοιχία με το παράδειγμά της. Έτσι ο μαθητής την αντιλαμβάνεται, την κατανοεί αλλά και την αφομοιώνει άμεσα. Πέρα όμως απ' αυτό, η διάκριση των βασικών γνώσεων για κάθε συντακτικό φαινόμενο (πρώτο μέρος κάθε ενότητας) από την εμβάθυνση στο φαινόμενο αυτό με επιπλέον παρατηρήσεις σε ειδικότερες περιπτώσεις (δεύτερο μέρος κάθε ενότητας) καλύπτει τις ανάγκες τόσο του αρχάριου, όσο και εκείνου που αναζητά τη γνώση της δομής του λόγου με υψηλές απαιτήσεις. Τέλος, οι απαντήσεις επιτρέπουν στους μαθητές να ελέγξουν το κατά πόσο αντιμετώπισαν με επιτυχία τις προτεινόμενες ασκήσεις.

Το κύριο βάρος όμως της επανέκδοσης δόθηκε στην ταξινόμηση των ασκήσεων. Οι περισσότερες από αυτές για κάθε συντακτικό φαινόμενο διακρίνονται σε τρεις ομάδες ενώ κριτήριο κατάταξης σ' αυτές αποτέλεσε ο βαθμός δυσκολίας. Έτσι οι ασκήσεις της πρώτης ομάδας αφενός προσεγγίζονται ευκολότερα από το μαθητή και μπορούν να διδάσκονται στις μικρότερες τάξεις αφετέρου εξυπηρετεί το συνάδελφο καθηγητή. Επιπλέον έγινε προσπάθεια να συμπεριληφθούν στις ασκήσεις παραδείγματα από τα ήδη γνωστά στους μαθητές αρχαιοελληνικά κείμενα του Γυμνασίου και του Λυκείου.

Λαμβανομένου υπόψη αυτού αλλά και της όλης διάρθρωσης της ύλης, το συγκεκριμένο βιβλίο είναι κατάλληλο να λειτουργήσει και ως μία μέθοδος αυτοδιδασκαλίας για τους μαθητές που από μόνοι τους θέλουν να εντρυφήσουν στη δομή του αρχαίου λόγου. Αυτονόητο είναι βέβαια ότι η συγγραφική αυτή προσπάθεια φιλοδοξεί να λειτουργήσει και ως μια πρόταση προς το διδάσκοντα για μεθοδική διδασκαλία του συντακτικού της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την αγαπητή συνάδελφό μου Ελένη Ντεμιρτζή για την πολύτιμη βοήθεια στην επιμέλεια της έκδοσης αυτής.

Με την προσδοκία ότι το βιβλίο αυτό θα αποβεί χρήσιμο σε μαθητές και συναδέλφους φιλόλογους, εύχομαι καλή επιτυχία στο έργο τους.

Ιούνιος 2020

Περιεχόμενα

Βασικοί Όροι της Πρότασης

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	17
ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ (απλό – επιρρηματικό – προληπτικό – γενικής έννοιας)	21
Γενική κατηγορηματική	25
Συμφωνία του κατηγορούμενου με το υποκείμενο	26
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ – ΡΗΜΑ	29
Αντικείμενο	29
Ρήματα	29
Σύνταξη του ρήματος	30
Με αιτιατική	30
Άμεσο και έμμεσο αντικείμενο	33
Ρήματα που συντάσσονται με γενική	33
Ρήματα που συντάσσονται με δοτική	37
Ρήματα με δύο αιτιατικές	40
Ρήματα με αιτιατική και δοτική	41
Ρήματα με αιτιατική και γενική	43
Ρήματα με γενική και δοτική	45

Προσδιορισμοί Ομοιόπτωτοι – Ετερόπτωτοι – Επιρρηματικοί

ΟΜΟΙΟΠΤΩΤΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ	51
Παράθεση	51
Επεξήγηση	53
Επιθετικός προσδιορισμός	57
Κατηγορηματικός προσδιορισμός	58
ΕΤΕΡΟΠΤΩΤΟΙ και ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ	62
Η γενική από ουσιαστικά, επίθετα, αντωνυμίες, αριθμητικά, επιρρήματα, επιφωνήματα	62
Η γενική ως επιρρηματικός προσδιορισμός	66
Η δοτική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός	72
Η δοτική ως επιρρηματικός προσδιορισμός	73
Η αιτιατική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός	79
Η αιτιατική ως επιρρηματικός προσδιορισμός	80

Δοτική προσωπική – Σύγκριση – Αίτιο – Χρόνος – Εγκλίσεις – Είδη του ἄν – Απρόσωπα ρήματα – Ρηματικά επίθετα

ΔΟΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ	85
ΣΥΓΚΡΙΣΗ	88
β' όρος σύγκρισης	88
Παράλειψη του β' όρου	89
Ενίσχυση του συγκριτικού και υπερθετικού	89
Σύνταξη του υπερθετικού	89

ΕΚΦΟΡΑ ΤΟΥ ΑΙΤΙΟΥ (αναγκαστικό - τελικό - ποιητικό)	94
ΕΚΦΟΡΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	97
ΟΙ ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	100
Α. Οριστική	100
Β. Υποτακτική	101
Γ. Ευκτική	101
Δ. Προστακτική	102
ΕΙΔΗ ΤΟΥ «άν»	106
ΑΠΡΟΣΩΠΙΑ ΡΗΜΑΤΑ και ΑΠΡΟΣΩΠΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ	110
ΡΗΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ	115
σε -τέος	115
σε -τος/-τός	116

Απαρέμφατο – Μετοχή (επιθετική – κατηγορηματική – επιρρηματική)

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ	123
Διάκριση του απαρεμφάτου με βάση τη μετάφραση και το άρθρο	123
Άναρθρο απαρέμφατο	124
Το άναρθρο απαρέμφατο ως αντικείμενο	125
Έναρθρο απαρέμφατο	133
Υποκείμενο του απαρεμφάτου	133
Το κατηγορούμενο στην ταυτοπροσωπία και ετεροπροσωπία	134
ΜΕΤΟΧΗ	137
Επιθετική μετοχή	137
Διάκριση της επιθετικής μετοχής	137
Κατηγορηματική μετοχή	140
Επιρρηματική μετοχή	150
Χρονική	150
Αιτιολογική – άρνηση οὐ	152
Τελική – άρνηση μή	155
Υποθετική – άρνηση μή	157
Εναντιωματική – άρνηση μή (συνήθως)	158
Τροπική – άρνηση οὐ	160
ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΟΧΗ	167
Συνημμένη μετοχή	167
Απόλυτη μετοχή	167

Δευτερεύουσες προτάσεις Αναφορική Έλξη – Ευθείες Ερωτηματικές Προτάσεις

ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	173
Ειδικές προτάσεις	173
Πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις	178
Μερικής άγνοιας – Πώς εισάγονται	178
Ενδοιαστικές προτάσεις	183

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	186
Αιτιολογικές προτάσεις	186
Τελικές προτάσεις	188
Συμπερασματικές προτάσεις	191
Υποθετικές προτάσεις	194
Υποθετικοί λόγοι	194
Λανθάνοντες υποθετικοί λόγοι	200
Εναντιωματικές ή παραχωρητικές προτάσεις	202
Χρονικές προτάσεις	204
Σύνταξη του πρίν	205
ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	212
Απλές αναφορικές προτάσεις – Ονοματικές	212
Αναφορικές επιρρηματικές προτάσεις	214
Αναφορικές αιτιολογικές προτάσεις	214
Αναφορικές τελικές προτάσεις	214
Αναφορικές συμπερασματικές προτάσεις	214
Αναφορικές υποθετικές προτάσεις	214
Αναφορικές παραβολικές προτάσεις	217
ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ ΕΛΞΗ	221
ΕΥΘΕΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	224

Πλάγιος Λόγος

ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΥΘΥ ΣΤΟΝ ΠΛΑΓΙΟ ΛΟΓΟ	231
Η υπόθεση στον πλάγιο λόγο	238
Οι υποθετικοί λόγοι στον πλάγιο λόγο	238
ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΑΓΙΟ ΛΟΓΟ ΣΤΟΝ ΕΥΘΥ	239
Ανάλυση δυνητικού απαρεμφάτου ή μετοχής	240

Προθέσεις

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	253
Κύριες προθέσεις	253
Μονόπτωτες προθέσεις	253
Δίπτωτες προθέσεις	257
Τρίπτωτες προθέσεις	260
Καταχρηστικές προθέσεις	266

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	269

Βιβλιογραφία	351

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

	Ερώτηση	Απάντηση
1) Υποκείμενο	18	271
2) Ιδιαίτερες εκφορές του υποκειμένου	20	272
3) Είδη κατηγορουμένου	23	272
4) » »	25	273
5) Γενική κατηγορηματική	26	274
6) Συμφωνία του κατηγορουμένου με το υποκείμενο	27	274
7) Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: <i>Δημ. κατά Άριστογ.</i> Α'15-16 (υποκείμενο & κατηγορούμενο ρηματικών τύπων)	27	274
8) Είδη κατηγορουμένου (άσκηση επανάληψης)	28	275
9) Αντικείμενο-ρήμα – μονόπτωτα-δίπτωτα ρήματα – σύστοιχο αντικείμενο	30	275
10) Μορφές του συστοίχου αντικειμένου	31	276
11) Ρήματα με αιτιατική. Μετατροπή ενεργητικής σύνταξης σε παθητική	32	276
12) Αντικείμενο-ρήμα – σύνταξη του ρήματος με γενική	34	276
13) Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: <i>Ίσοκρ. πρὸς Δημ.</i> 15-17	36	278
14) Σύνταξη ρήματος με γενική	37	278
15) Αντικείμενο-ρήμα – σύνταξη του ρήματος με δοτική	38	278
16) » » » » » » »	39	279
17) Αντικείμενο-ρήμα – ρήματα με δύο αιτιατικές	40	279
18) Σύνταξη ρήματος με δυο αιτιατικές – μετατροπή ενεργητικής σύνταξης σε παθητική ...	41	279
19) Αντικείμενο-ρήμα – ρήματα με αιτιατική και δοτική	42	280
20) Σύνταξη ρήματος με αιτιατική και δοτική – μετατροπή ενεργητικής σύνταξης σε παθητική	42	280
21) Αντικείμενο-ρήμα – ρήματα με αιτιατική και γενική	44	280
22) » » » » » » »	44	280
23) Αντικείμενο-ρήμα – ρήματα με γενική και δοτική	45	281
24) Αντικείμενο-ρήμα – άσκηση επανάληψης	46	281
25) Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: <i>Ίσοκρ. περὶ ζεύγ.</i> 10.6 - 12.7 (ερωτήσεις)	48	282
26) Ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί – παράθεση-επεξήγηση	54	282
27) Ιδιαίτερες περιπτώσεις εκφοράς παράθεσης και επεξήγησης	56	283
28) Παράθεση σε αναφορική πρόταση	56	283
29) Ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί – επιθετικός & κατηγορηματικός προσδιορισμός	59	284
30) Ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί – επανάληψη	60	285
31) Νοηματική διαφορά μεταξύ επιθετικού και κατηγορηματικού προσδιορισμού	61	285
32) Η γενική ως ετερόπτωτος και επιρρηματικός προσδιορισμός	67	285
33) » » » » » » »	69	286
34) » » » » » » »	70	287
35) Γενική υποκειμενική - αντικειμενική	71	287
36) Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: <i>Λυσίου, Έπιτ.</i> 4-5 (ένταξη προσδιορισμών σε πίνακα) ...	71	287
37) Η δοτική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός	72	287
38) Η δοτική ως επιρρηματικός προσδιορισμός	75	288
39) Η δοτική ως ετερόπτωτος και επιρρηματικός προσδιορισμός	77	288
40) Η γενική και δοτική ως ετερόπτωτος και επιρρηματικός προσδιορισμός	78	289
41) Η αιτιατική ως ετερόπτωτος και επιρρηματικός προσδιορισμός	81	289
42) Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: <i>Ξενοφ. Κύρου Ανάβ.</i> 1.2.25-27 (ένταξη προσδιορισμών και αντικειμένων σε πίνακα)	82	289

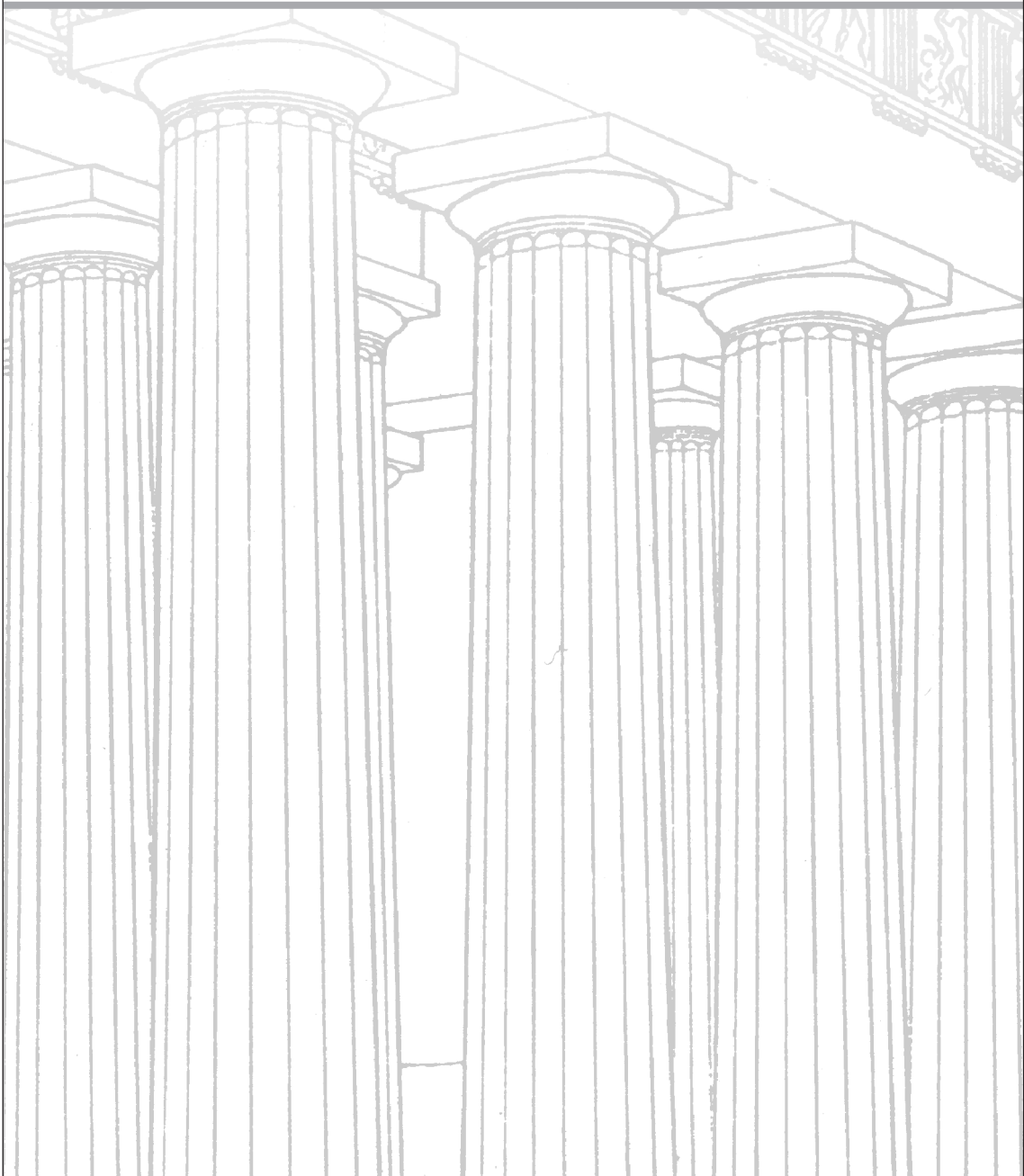
	Ερώτηση	Απάντηση
43) Δοτική προσωπική	86	290
44) Β' όρος σύγκρισης	90	290
45) Ιδιαίτερη εκφορά του β' όρου σύγκρισης	91	291
46) Αποσπάσματα κειμένων για εξάσκηση: εντοπισμός του β' όρου σύγκρισης και μετάφραση	92	292
47) Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: <i>Θου. Ίστ.</i> 3.37.3-5 (ερωτήσεις)	93	292
48) Εκφορά του αιτίου (αναγκαστικό - τελικό - ποιητικό)	95	293
49) Ισοδύναμη εκφορά του αιτίου	96	293
50) Εκφορά του αιτίου – ανάπτυξη μετοχών σε πρόταση	96	294
51) Εκφορά του χρόνου	97	294
52) Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: <i>Ξενοφ. Έλλ.</i> 1.1.1-4 (ένταξη προσδιορισμών του χρόνου σε πίνακα)	98	294
53) Αποσπάσματα αρχαίων κειμένων για εξάσκηση: εντοπισμός χρονικών μετοχών, ανάπτυξη σε πρόταση, μετάφραση	99	294
54) Εγκλίσεις στις κύριες προτάσεις και μετάφραση	102	295
55) Ισοδύναμη εκφορά των εγκλίσεων	104	296
56) Δικαιολόγηση αρνήσεων στις εγκλίσεις	104	296
57) Επιλογή άρνησης (οὐ - μή) και δικαιολόγηση	104	296
58) Συμπλήρωση κενών και μετάφραση των εγκλίσεων	105	296
59) Είδη του ἄν – μετάφραση	107	297
60) Συμπλήρωση κενών με το κατάλληλο είδος «ἄν»	109	298
61) Χαρακτηρισμός του «ἄν» και μετάφραση	109	298
62) Υποκείμενο απρόσωπων ρημάτων και απρόσωπων εκφράσεων	111	298
63) Ιδιαίτερες συντάξεις απρόσωπων ρημάτων – δοτική προσωπική	113	299
64) Απρόσωπες συντάξεις – συμπλήρωση κενών	114	299
65) Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: <i>Ξεν. Έλλ.</i> 4.1.34-36 (ερωτήματα)	114	300
66) Ρηματικά επίθετα, προσωπική - απρόσωπη σύνταξη, ανάλυση ρηματικών επιθέτων ..	117	300
67) Μετάφραση ρηματικών επιθέτων, προσωπική - απρόσωπη σύνταξη, ανάλυση ρηματικών επιθέτων	119	301
68) Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: <i>Ξενοφ. Απομν.</i> 2.1.28, 1-5 (ερωτήματα)	120	302
69) Συντακτική θέση ἀναρθρου ἀπαρέμφατου	127	302
70) Υποκείμενο του ἀναρθρου ἀπαρέμφατου: ταυτοπροσωπία-ετεροπροσωπία	129	303
71) Χρήση ἀναρθρου ἀπαρέμφατου	130	304
72) Ιδιαίτερες συντάξεις ρημάτων – συντακτική θέση ἀπαρέμφατου	131	304
73) Αρχαία κείμενα για εξάσκηση: <i>Ξενοφ. Απομν.</i> 4.8, 2-4 και <i>Ίσοκρ. περὶ Ἀντιδ.</i> 180 (συμπλήρωση πινάκων)	132	305
74) Συντακτική θέση ἐναρθρου ἀπαρέμφατου	134	305
75) Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: <i>Ξενοφ. Απολ.</i> 22-24 (ερωτήματα)	136	306
76) Ο συντακτικός ρόλος της επιθετικής μετοχής και η ανάπτυξή της σε δευτερεύουσα πρόταση	138	306
77) Κυρίως αναφορικές και αοριστολογικές μετοχής (ανάπτυξη σε πρόταση)	140	307
78) Κατηγορηματική μετοχή – ρήμα εξάρτησης	143	307
79) » » » »	144	308
80) Ιδιαίτερες περιπτώσεις κατηγορηματικής μετοχής	145	308
81) Ισοδύναμη εκφορά της κατηγορηματικής μετοχής	146	308
82) Ιδιαίτερη σύνταξη ρημάτων με κατηγορηματική μετοχή (απόδοση μετοχής με ρήμα και ρήματος με επίρρημα)	146	309

	Ερώτηση	Απάντηση
83)	Δευτερεύουσες ειδικές προτάσεις σε κατηγορηματική μετοχή	147 309
84)	Επιθετικές - κατηγορηματικές μετοχές (άσκηση επανάληψης)	147 309
85)	Επιρρηματική - χρονική μετοχή	151 310
86)	Επιρρηματική - αιτιολογική μετοχή	153 311
87)	Ένταξη αιτιολογικών μετοχών σε πίνακα	153 311
88)	Διακριτικά γνωρίσματα αιτιολογικών μετοχών	154 311
89)	Επιρρηματική - τελική μετοχή	156 312
90)	Ένταξη τελικών μετοχών σε πίνακα	156 312
91)	Επιρρηματική - υποθετική μετοχή	158 312
92)	Επιρρηματική - εναντιωματική μετοχή	159 313
93)	Επιρρηματικές υποθετικές - εναντιωματικές μετοχές	159 313
94)	Αναγνώριση επιρρηματικής μετοχής και ανάπτυξή της σε δευτερεύουσα πρόταση (επανάληψη)	161 313
95)	Αναγνώριση επιρρηματικής μετοχής και ανάπτυξή της σε δευτερεύουσα πρόταση (επανάληψη)	163 314
96)	Σύμπτυξη δευτερευουσών προτάσεων σε μετοχές	164 315
97)	Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: Αἰσ. Μῦθοι, «Ἄετὸς καὶ αλώπηξ» (ένταξη μετοχών σε πίνακα)	165 315
98)	Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: Ἰσοκρ. Νίκ. 39 (αναγνώριση όλων των μετοχών και ανάπτυξη των επιρρηματικών σε δευτερεύουσες προτάσεις)	166 316
99)	Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: Θουκ. Ἱστ. 7.50.3 (ανάπτυξη μετοχών σε προτάσεις και μετάφραση)	166 316
100)	Απόλυτες μετοχές – χαρακτηρισμός και ανάπτυξη σε πρόταση	168 316
101)	Ειδικές προτάσεις	174 317
102)	» »	175 317
103)	Ισοδύναμη εκφορά ειδικών προτάσεων	176 318
104)	Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: Ἰσοκρ. Πανηγ. 100, 1-6 (ερωτήσεις)	176 318
105)	Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: Ξενοφ. Ἑλλ. ζ' 1.34-36 (ένταξη προτάσεων σε πίνακα)	177 318
106)	Πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις	179 319
107)	Αναγνώριση πλάγιων ερωτηματικών προτάσεων και μεταφορά τους στον ευθύ λόγο	180 319
108)	Πλάγιες σε ευθείες και ευθείες σε πλάγιες	181 320
109)	Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: Ξενοφ. Κύρ. Ἀνάβ. Γ' 1. 5-7 (ερωτήσεις)	182 320
110)	Ενδοιαστικές προτάσεις	183 321
111)	Ονοματικές προτάσεις (επανάληψη)	184 321
112)	Επιρρηματικές - αιτιολογικές προτάσεις	187 323
113)	Επιρρηματικές - τελικές προτάσεις	189 323
114)	Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. 1.5.7-9 (ερωτήσεις)	190 323
115)	Ἐκφραση του αιτίου (αναγκαστικό-τελικό) με πρόταση	190 324
116)	Αρχαίο κείμενο για εξάσκηση: Λυσ. Ὀλυμπ., 1 (αναγνώριση του αιτίου)	191 324
117)	Επιρρηματικές - συμπερασματικές προτάσεις	192 324
118)	» » »	193 324
119)	Επιρρηματικές - υποθετικές προτάσεις – υποθετικοί λόγοι	196 325
120)	» » » »	198 327
121)	Μετατροπή υποθετικών λόγων σε διάφορα είδη	199 327

	Ερώτηση	Απάντηση
122) Συμπλήρωση κενών με βάση το είδος του υποθετικού λόγου	200	327
123) Υποθετικοί λόγοι σε λανθάνουσα κατάσταση	201	328
124) Επιρρηματικές - εναντιωματικές ή παραχωρητικές προτάσεις	202	328
125) » » » » »	203	329
126) Επιρρηματικές - χρονικές προτάσεις – χρονική βαθμίδα σε σχέση με την κύρια	205	329
127) Δικαιολόγηση εκφοράς χρονικών προτάσεων και μετάφραση	206	329
128) Χρονικές προτάσεις - λανθάνοντες υποθετικοί λόγοι	207	330
129) Επιρρηματικές - ονοματικές προτάσεις – συντακτικός ρόλος των ονοματικών	208	330
130) Επιρρηματικές προτάσεις (είδος, εισαγωγή, εκφορά)	209	331
131) Προτάσεις που εισάγονται με τα: <i>εί, εάν, αν, ήν</i>	210	332
132) Συμπλήρωση κενών	211	332
133) Αναφορικές προτάσεις – ονοματικές	212	332
134) Αναφορικές επιρρηματικές προτάσεις	215	333
135) Αναφορικές αντωνυμίες και επιρρήματα με τύπους του <i>έστι</i>	218	334
136) Παρενθετικές αναφορικές προτάσεις	219	334
137) Βραχυλογικές εκφράσεις με το μόριο <i>ώς</i>	220	334
138) Αναφορική έλξη	222	335
139) Αντίστροφη έλξη του αναφορικού	223	335
140) Ένταξη ονοματικών προτάσεων σε πίνακα	224	335
141) Προτάσεις που εισάγονται με τα: <i>ότι και ό,τι</i>	225	336
142) Προτάσεις που εισάγονται με τα: <i>ός, όστις, μή</i>	226	337
143) Οι προτάσεις κρίσης στον πλάγιο λόγο	233	338
144) Οι ευθείες ερωτήσεις στον πλάγιο λόγο	234	339
145) Οι προτάσεις επιθυμίας στον πλάγιο λόγο	235	340
146) Κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις στον πλάγιο λόγο	237	341
147) Συμπλήρωση κενών (ρημάτων & ρηματικών τύπων) στον πλάγιο λόγο	237	341
148) Οι υποθετικές προτάσεις στον πλάγιο λόγο	238	342
149) Ο πλάγιος λόγος κρίσης στον ευθύ λόγο	242	342
150) Ο πλάγιος λόγος επιθυμίας στον ευθύ λόγο	243	343
151) Οι πλάγιες ερωτήσεις στον ευθύ λόγο	243	343
152) Από τον πλάγιο λόγο στον ευθύ (άσκηση επανάληψης)	244	344
153) Η δυνητική έγκλιση του πлагίου λόγου στον ευθύ λόγο	245	345
154) Οι κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις του πлагίου λόγου στον ευθύ λόγο	246	346
155) Οι εξαρτημένοι υποθετικοί λόγοι στον ευθύ λόγο	247	346
156) Από τον πλάγιο λόγο στον ευθύ (άσκηση επανάληψης)	248	347
157) Μονόπτωτες προθέσεις	255	348
158) Δίπτωτες προθέσεις	258	348
159) Τρίπτωτες προθέσεις	264	349
160) Καταχρηστικές προθέσεις	267	349

Βασικοί όροι της πρότασης

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

Το υποκείμενο μιας απλής πρότασης είναι το πρόσωπο ή το πράγμα για το οποίο γίνεται λόγος μέσα σ' αυτήν.

ΣΕ ΤΙ ΠΤΩΣΗ ΤΙΘΕΤΑΙ	ΤΙ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΕΙΝΑΙ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
☞ Ονομαστική, όταν το ρήμα βρίσκεται σε μια από τις τέσσερις εγκλίσεις (οριστική, υποτακτική, ευκτική, προστακτική).	◀ ουσιαστικό ◀ επίθετο (συνήθως έναρθρο) ◀ αντωνυμία ◀ αριθμητικό ◀ έναρθρη μετοχή ◀ έναρθρο απαρέμφατο	▶ Ἡ Ἀσία αὐτοῖς πολεμία ἦν. ▶ Οἱ πολλοὶ τὴν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσι. ▶ Φεύγουσι καὶ οἱ θρασεῖς. ▶ Τίς οἶδεν εἰ κάτω εὐαγὴ ἐστὶν τάδε. ▶ Οἱ τριάκοντα ἦσαν τύραννοι. ▶ Οἱ πλέοντες ἦσαν πολλοί. ▶ Τὸ γὰρ περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα. ▶ Εἰκὸς ἐστὶ ἡμᾶς τὰ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐλπίζειν ἡπιώτερα ἔξειν.
☞ Ονομαστική, όταν εἶναι υποκείμενο απαρεμφάτου και ἔχουμε ταυτοπροσωπία.	◀ ἀναρθρο ἀπαρέμφατο ◀ δευτερεύουσα ονομαστική πρόταση ♦ ειδική ♦ πλάγια ♦ ενδοιαστική ♦ αναφορική	▶ Δῆλόν ἐστι ὅτι τοῖς ἡμαρτηκόσι τὰ τοιαῦτα ἀμαρτήματα οὐκ ἐστὶν ἀπολογία. ▶ Ἀπορεῖται πότερόν ἐστι τὸ ἀγαθὸν μαθητὸν ἢ ἐθιστόν. ▶ Κίνδυνός ἐστι μὴ γένωνται μετὰ τῶν πολέμιων. ▶ Μακάριός ἐστιν ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει. ▶ Οἱ πάλοι ἦσαν ἀνδρεῖοι. ▶ Οἱ μὲν οὐκ ἤλθον, οἱ δ' ἐλθόντες οὐδὲν ἐποιοῦν. ▶ Τὸ γινῶθι σαυτόν ἐστὶν ἀρετή.
☞ Αἰτιατική, όταν εἶναι υποκείμενο απαρεμφάτου και ἔχουμε ετεροπροσωπία.	◀ επίρρημα με άρθρο ◀ σύνδεσμος με άρθρο ◀ άρθρο (το) και ολόκληρη φράση	▶ Εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσονται οὐρανοὶ καὶ οὐρανοὶ ἀναβήσονται ἐν τῷ οὐρανῷ. ▶ Εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσονται οὐρανοὶ καὶ οὐρανοὶ ἀναβήσονται ἐν τῷ οὐρανῷ. ▶ Εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσονται οὐρανοὶ καὶ οὐρανοὶ ἀναβήσονται ἐν τῷ οὐρανῷ.
☞ Σε οποιαδήποτε πτώση, όταν εἶναι υποκείμενο μετοχής ή το άρθρο στις επιθετικές μετοχές	Εμπρόθετοι προσδιορισμοί: ♦ εἰς, ἀμφί, περί, πρὸς, ὑπέρ + αιτιατική (χρόνος ή ποσό κατά προσέγγιση). ♦ ἐπί + αιτιατική (έκταση) ♦ κατά + αιτιατική (χωρισμός ή διανομή).	▶ Ἐφονεύθησαν εἰς ὀκτακοσίους. ▶ Συνεβοήθησαν εἰς εἴκοσι μάλιστα ἱππέας. ▶ Τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος ἐπὶ μέγα κατέπεσε. ▶ Καθ' ἐκάστους ἐκαλοῦντο Ἕλληνες.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

☞ **Γενικά** ως υποκείμενο μπορεί να τεθεί και κάθε μέρος του λόγου ή οποιαδήποτε έκφραση, αρκεί να ισοδυναμεί με ουσιαστικό.

▶ *Εὐδαιμον μὲν οὖν καὶ θεοφιλές, εἴ τῳ ταῦτα πάντα θεῶν τις ἀπέδωκεν.*

- ☞ Το ρήμα **ἐστί** ως προσωπικό - συνδετικό παίρνει υποκείμενο όχι έναρθρο απαρέμφατο αλλά άναρθρο και συνοδεύεται από κατηγορούμενο ή γενική κατηγορηματική.
- ▶ **Εἶναι** τινά ἐλεύθερον **ἀντάξιόν** ἐστί τῶν πάντων χρημάτων.
  - ▶ Τῶν νικόντων ἐστί καί τὰ ἐαυτῶν **σώζειν** καί τὰ τῶν ἡττημένων **λαμβάνειν**.
- ☞ Ορισμένες φορές απρόσωπα ρήματα παίρνουν ως υποκείμενο ομόρριζη έννοια, όταν αναλύονται: δεῖ (ένδεια), μέλει (μέλησις), μεταμέλει (μεταμέλεια), μέτεστι (μετουσία) κ.ά. και δεν υπάρχει απαρέμφατο για απρόσωπη σύνταξη.
- ▶ Οὐ **μέτεστι** Κορινθίους Ἐπιδάμνου (οὐ μετουσία ἐστί Κορινθίους Ἐπιδάμνου).
- ☞ Τα απρόσωπα ρήματα (εκτός από τα **δεῖ, χρή**) συνοδεύονται συνήθως από δοτική προσωπική, απ' την οποία σε αιτιατική πτώση παίρνουμε το υποκείμενο του απαρεμφάτου που εξαρτάται από το απρόσωπο.
- ▶ Χαλεπὸν **πατρὶ** καὶ **μητρὶ** παίδων στερηθῆναι (Υ του στερηθῆναι: **πατέρα** και **μητέρα**).
- ☞ **ΠΡΟΣΟΧΗ:** Το υποκείμενο των απαρεμφάτων **δεῖν, χρῆναι, ἀνάγκη εἶναι**, όταν εξαρτάται από τα ρήματα **οἶμαι, ἡγοῦμαι, φημί** και είναι το ίδιο, μπαίνει σε πτώση ονομαστική, παρότι μεσολαβεῖ απρόσωπο.
- ▶ Οὗτοι οἶονται δεῖν ἰέναι ὠπλισμένοι (**οὔτοι**: υποκ. του ἰέναι).
- ☞ Όταν το υποκείμενο του ρήματος είναι γένους ουδετέρου και πληθυντικού αριθμού, το ρήμα μπαίνει στο τρίτο ενικό πρόσωπο· το φαινόμενο αυτό λέγεται **αττική σύνταξη**.
- ▶ Αὐτοῖς ἀγγέλλεται **τὰ περὶ Λάμψακον**.

ΑΣΚΗΣΗ 1**Να βρείτε τα υποκείμενα των ρημάτων και των ρηματικών τύπων.****ΟΜΑΔΑ Α'**

Απάντηση σελ. 271

- 1) Νέοις τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστί τοῦ λαλεῖν. _____
- 2) Πασῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμῶν ἐστὶν ἡ εὐσέβεια. _____
- 3) Τὸ λακωνίζειν ἐστί φιλοσοφεῖν. _____
- 4) Οἱ ἐπτὰ ἔλεγον. _____
- 5) Πάντες οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ καλοὶ φαίνονται. _____
- 6) Ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. _____
- 7) Δῆλόν ἐστι ὅτι Μέγαρχα ἀφέστηκεν. _____
- 8) Προσέκει ὑμῖν τιμωρεῖν τὸν Ἀγόρατον. _____
- 9) Φόβος ἐστί μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν. _____
- 10) Χαλεπὸν ἐστί τὰς παρούσας συμφορὰς λόγῳ κουφίσαι. _____
- 11) Τὰ ἔθνη ταῦτα τῇ πόλει πολέμια ἦν. _____
- 12) Καλὸν μοι τοῦτο ποιοῦσθι θανεῖν. _____
- 13) Τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἐργάζεται. _____
- 14) Ἦν ἤδη περὶ μέσας νύκτας. _____
- 15) Ὁ πάντες τέως ἐθρύλουν αὐτόματον γέγονεν. _____

ΟΜΑΔΑ Β'

Απάντηση σελ. 271

- 1) Τὸ φυλάξαι τ' ἀγαθὰ χαλεπώτερον τοῦ κτήσασθαι ἐστί. _____
- 2) Τὸ νικᾶν αὐτὸν πασῶν νικῶν πρώτη καὶ ἀρίστη. _____
- 3) Πόρρω τῶν πραγμάτων ἐστὶν ὅστις οἶεται τοὺς ἄλλους κοινῇ τι πράξειν ἀγαθόν. _____
- 4) Ἀπέθανον περὶ τοὺς πεντακοσίους. _____

- 5) *Πρὸς ἐσπέραν ἦν.* _____
- 6) *Συνεβοήθησαν εἰς εἴκοσι μάλιστα ἱππέας.* _____
- 7) *Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν.* _____
- 8) *Τὰ πλοῖα ἅπαντα συνηθροίσθη παρ' ἑαυτόν.* _____
- 9) *Δῆλόν ἐστι ὅτι συμμάχων δεήσεται.* _____
- 10) *Ἐξεστὶν ὑμῖν εὐδαίμοσι γενέσθαι.* _____
- 11) *Οὐ σὺ μόνος οὐδὲ οἱ σοὶ φίλοι ταύτην τὴν δόξαν περὶ θεῶν ἔσχετε.* _____
- 12) *Κῦρος ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἐκάστῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς.* _____
- 13) *Προσῆκει ὑμῖν ἀγαθοῖς εἶναι τὰ πολέμια.* _____
- 14) *Τὰ μὲν γὰρ ταχέως ἀπολείπει, τὰ δὲ πάντα τὸν χρόνον παραμένει.* _____
- 15) *Τοὺς μὲν γὰρ ιδιώτας ἐστὶ πολλὰ τὰ παιδεύοντα.* _____
- 16) *Οὕτως ἔχει σοι ταῦτα.* _____
- 17) *Ἐπειτα μήτηρ καὶ γυνὴ πλεκταῖσιν ἀρτάναισιν λωβάται βίον.* _____
- 18) *Ἐκδέτους δὲ χρή γυναικάς εἶναι τάσδε μὴδ' ἀνειμένας.* _____

ΟΜΑΔΑ Γ'

Απάντηση σελ. 271

- 1) *Ἄλλ' ἢ τυραννὶς πολλὰ τ' ἄλλ' εὐδαιμονεῖ κάξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἅ βούλεται.* _____
- 2) *Σὺ μὲν γὰρ παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ, καὶ σοὶ μὲν ἀκμὴ φιλοσοφεῖν, ἐγὼ δὲ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἐπανορθῶ.* _____
- 3) *Τὰ μὲν μικρὰ ῥάδιον τοῖς λόγοις ὑπερβαλέσθαι, τῶν δὲ χαλεπὸν τοῦ μεγέθους ἐφικέσθαι.* _____
- 4) *Ὅσα ἐν τῇ ἀνόδῳ ἐπράχθη καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο καὶ ὡς Κῦρος ἐτελεύτησε καὶ ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἐλθόντες οἱ Ἕλληνες ἐκοιμήθησαν οἰόμενοι τὰ πάντα νικᾶν καὶ Κῦρον ζῆν, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.* _____
- 5) *Ἐφασαν τοὺς στρατιώτας εἰς τοῦτο τρυφῆς ἐλθεῖν ὥστ' οὐκ ἐθέλιν πίνειν.* _____
- 6) *Ὡς δ' αὐτοῖς τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προϋχάρει, αὐτοὶ ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου.* _____
- 7) *Μᾶλλον δ' ἅπαντος προσδεῖ τοῦ πόρου.* _____
- 8) *Οὐκ ἐξ ἅπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν.* _____
- 9) *Καὶ γάρ, ὅτ' ἐδρῶμεν, ἐπ' ὠφελείᾳ ἐκινδυνεύετο.* _____
- 10) *Ὁμολογεῖται παρὰ πᾶσιν τὴν πόλιν ἀρχαιοτέραν εἶναι.* _____
- 11) *Ἄλλ' ἄνδρα, κεῖ τις ἦ σοφός, τὸ μαρθάνειν πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.* _____
- 12) *Τοῖς ἄκουσιν ἀμαρτάνουσι μέτεστι συγγνώμης.* _____
- 13) *Δεῖ χρημάτων.* _____
- 14) *Ὅστ' ἐξ ἀπάντων τούτων εἰκὸς αὐτοὺς βελτίους γίγνεσθαι.* _____
- 15) *Πρέπει γὰρ τοὺς παῖδας ὥσπερ τῆς οὐσίας οὕτω καὶ τῆς φιλίας τῆς πατρικῆς κληρονομεῖν.* _____
- 16) *Σὺ δ' εἶπέ μοι μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως, ἤδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε;* _____
- 17) *Οὐ γὰρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰέποτε ζῇ ταῦτα, κοῦδεὶς οἶδεν ἐξ ὅτου φάνη.* _____

- 18) Φανήσεται δ' ὁ πρυτανεύσας ταῦτα τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν ἀφηρημένος. _____
- 19) Τοὺς ἀμφισβητοῦντας τοῦ φρονεῖν καὶ φάσκοντας εἶναι σοφιστὰς προσήκει διαφέρειν καὶ κρείττους εἶναι τῶν ἰδιωτῶν. _____
- 20) Πρὸς ὀλιγαρχομένους οὐδὲ τὴν φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω. _____
- 21) Αἰσχρὸν γὰρ τοὺς μὲν γραφεῖς ἀπεικάζειν τὰ καλὰ τῶν ζῶων, τοὺς δὲ παῖδας μὴ μιμεῖσθαι τοὺς σπουδαίους τῶν γονέων. _____

ΑΣΚΗΣΗ 2**Να εντοπίσετε τις ιδιαίτερες εκφορές των υποκειμένων.**

Απάντηση σελ. 272

- 1) Τὰ γὰρ ἐμὰ τραύματα ὑγίαν ἐργάζεται, τὰ δὲ ἐκείνων φιλήματα νόσον ἀνίατον κατεσκεύασε. _____
- 2) Ταύτην τὴν ῥῆσιν, «ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης», πρὸ πάντων ἐν τῷ ἑκάστου συνειδότη συνεχῶς ἐγγεγράφθαι δεῖ καὶ διὰ παντὸς αὐτὴν μελετᾶν. _____
- 3) Τὰ μέλλοντα προγιγνώσκειν οὐ τῆς ἡμετέρας φύσεώς ἐστιν. _____
- 4) Οὐ θαυμαστὸν εἰ μὴ τούτων ἐνεθυμήθησαν; _____
- 5) Οὐ μεταμέλει μοι τούτου. _____
- 6) Ἐβουλεύοντο σύμπαντες καὶ καθ' ἑκάστους. _____
- 7) Οὐ γὰρ ἂν μετέπιπτε τὰ πράγματα ἐπ' ἀμφοτέρα. _____
- 8) Δεινὸν ἦν καθ' ἑκάστον τῶν πραγμάτων. _____
- 9) Ἐκατέρου τῶν τειχῶν κατεσκάφη ἐπὶ δέκα στάδια. _____
- 10) Οὐκ ἐστὶ τοῦ ἥθους τοῦ ὑμετέρου κύριον ποιῆσαι τοιοῦτον νόμον. _____

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

ΑΠΛΟ: Είναι το όνομα που αποδίδει στο υποκείμενο (άλλοτε στο αντικείμενο) μία ιδιότητα ή ποιότητα.

- ▶ Φιλοκλῆς ἦν **στρατηγός** τῶν Ἀθηναίων.
- ▶ Ὁ Κριτίας τῷ Θηραμένει **ὁμογνώμων** τε καὶ **φίλος** ἦν.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟ: Είναι το επίθετο (πάντα) που συμφωνεί **τυπικά** στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση με το υποκείμενο (ή το αντικείμενο), ουσιαστικά όμως προσδιορίζει το ρήμα και ισοδυναμεί με επίρρημα.

- ▶ Ἄλλαι ἑπτὰ πλήρεις νῆες ἀνήχθησαν **ἀθρόαι**.

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟ: Προλαβαίνει και αποδίδει **προκαταβολικά** στο υποκείμενο (ή στο αντικείμενο) μια ιδιότητα που πρόκειται να αποκτήσει, όταν ολοκληρωθεί εκείνο που σημαίνει το ρήμα.

- ▶ Ὁ ἄνεμος ἐκπνεῖ **μέγας**.
- ▶ Εἷς τις ὑπὸ τοῦ δήμου ἐτράφη **μέγας**.

ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ: Είναι το επιθετικό κατηγορούμενο που μπαίνει σε ουδέτερο γένος ενικού αριθμού, όταν το υποκείμενο είναι όνομα γενικής έννοιας, αρσενικού ή θηλυκού γένους και συνήθως πληθυντικού αριθμού.

- ▶ Αἱ μεταβολαὶ **λυπηρόν**.
- ▶ **Τοῦτ'** ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη.
- ▶ **Πονηρόν** ὁ συκοφάντης.

ΣΥΝΔΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ	ΤΙ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΕΙΝΑΙ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
ΑΠΛΟ • εἰμί, ὑπάρχω, τυγχάνω, διατελώ, ἔφυν, πέφυκα. • Ὅσα ἔχουν τη σημασία του εκλέγεσθαι διορίζεσθαι (αἰροῦμαι, χειροτονοῦμαι, ἀποδείκνυμαι, λαγχάνω). • Ὅσα ἔχουν τη σημασία του καλεῖσθαι - ὀνομάζεσθαι. • Ὅσα ἔχουν τη σημασία του νομίζεσθαι. • Τα μεταποιητικά γίγνομαι, καθίσταμαι, ἀποβαίνω, ἐκβαίνω.	◀ ουσιαστικό ◀ επίθετο ◀ αντωνυμία ◀ μετοχή ◀ αριθμητικό ◀ ἀναρθρο ἀπαρέμφατο ◀ επίρρημα ◀ οποιοσδήποτε εμπρόθετος ◀ ολόκληρη πρόταση	▶ Ἐγὼ εἰμί ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ▶ Οἰκιστὴς ἐγένετο Φαλῖος. ▶ Οὗτοι εἰσὶ ἀδικῶτατοι. ▶ Φίλιππος ἐγένετο τηλικούτος. ▶ Ἄιδης ἐστὶν ὁ παύσων τούσδε τοὺς γάμους ἐμοί. ▶ Οἱ στρατιῶται ἦσαν δισχίλιοι. ▶ Τὸ σιγᾶν ἐστὶ σωφρονεῖν. ▶ Ἡ πόλις ἦν πλησίον. ▶ Οὗτος ἦν ἐν τῷ φανερώ. ▶ Φίλιππος ἐστὶν ὅ,τι ἂν εἴποι τις. ▶ Ἀνυπόδητος καὶ ἀχίτων διατελεῖς. ▶ Ἔφυμεν γυναῖκες. ▶ Θηραμένης ἠρέθη στρατηγός. ▶ Δημοσθένης οὐκ ἔλαχε τειχοποιός. ▶ Οὗτοι κληθήσονται νομοθέται. ▶ Ἦρα προσηγορεύετο Διὸς δάμαρ. ▶ Ταῦτα νομίζεται ἄθλα. ▶ Σοφοῖς ὁμιλῶν καὶ τὸς ἐκβῆσει σοφός. ▶ Οὗτος κατέστη εὐεργέτης. ▶ Οὐκ αἰσχύνομαι ξύμπλουν ἑμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.

ΣΥΝΔΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ	ΤΙ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΕΙΝΑΙ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
- Τα ενεργητικά κλητικά και δοξαστικά παίρνουν κατηγορούμενο του αντικειμένου. - Τό χρῶμαι συντάσσεται και με δύο δοτικές από τις οποίες η δεύτερη είναι κατηγορούμενο της πρώτης.	ολόκληρη πρόταση	- Κρίνασα ἢ πόλις ἀνεπικλητότερον εἶναι Ἀγησίλαον καὶ τῷ γένει καὶ τῇ ἀρετῇ τοῦτον ἐστήσατο βασιλέα. - Χρήσασθε δὴ παραδείγματι τῇ βουλῇ τῇ ἐξ Ἀρείου Πάγου.
ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟ		
Κάθε ρήμα και κυρίως όσα δηλώνουν κίνηση.	επίθετο (σπάνια ουσιαστικό) που δηλώνει χρόνο, τρόπο, τάξη, τόπο και σκοπό.	- Οἱ Ἕλληνες κατέβαινον εἰς τὰς κώμας σκοταῖοι. - Ἀνήγοντο καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Χίου πελάγιοι. - Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἐπλανώμεθα δυστυχεῖς. - Ἐπὶ πρώτους ἂν ὑμᾶς στρατεύσαιεν οἱ Θηβαῖοι. - Ἐκ Περσῶν βοηθός ἡμῖν ὠρμήθης.
Επίθετα που λειτουργούν ως επιρρηματικά κατηγορούμενα είναι τα εξής: έκων, ἐκούσιος, ἐθελοντής, ἄκων, ἄσμενος, χρόνιος, ὄρθριος, ἐναντίος, ἀντιπρόσωπος, ὄρκιος, ὑπόσπονδος, ὑπαίθριος, σκοταῖος, αἰφνίδιος, μέσος, πρῶτος, πρότερος, ὕστατος, ὕστερος, τελευταῖος, τριταῖος, πελάγιος, ἀπότομος.		
ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟ		
Τα ρήματα αἶρομαι, αὐξάνομαι, τρέφομαι, παιδεύομαι, ρέω, πνέω, ἐκδιδάσκομαι και κάθε ρήμα που δηλώνει εξέλιξη του υποκειμένου.	Εἶναι επίθετο και μεταφράζεται με συμπερασματική πρόταση.	- Χρὴ παῖδας ἐκδιδάσκεσθαι σοφούς. - Ἀντίπατρος ἐτράφη βασιλεύς. - Θῆβαι οὐκ ἐπαίδευσάν σε κακόν. - Κρέων τοὺς Ἀργείων νεκροὺς ἔρριπεν ἀτάφους.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

☞ Το κατηγορούμενο κανονικά **δεν έχει άρθρο**.

ΕΝΑΡΘΡΟ είναι:

- ♦ όταν δηλώνει μια **γνωστή** ιδιότητα του υποκειμένου.
  - ▶ Οὗτός ἐστιν **ὁ μαθητής** μου.
- ♦ όταν δηλώνει ότι το υποκείμενο είναι **πραγματικά** αυτό που σημαίνει το κατηγορούμενο.
  - ▶ Οὗτός ἐστιν **ὁ σώφρων** καὶ **ὁ ἀνδρεῖος**.

☞ Το **εἰμί** δεν είναι συνδετικό:

α) όταν είναι υπαρκτικό.

▶ **Ἔστι** Θεός.

β) όταν λειτουργεί απρόσωπα.

▶ **Ἔστι** ἐν τοῖς καινοῖς νόμοις τῶν ἐν τοῖς τρισχιλίοις ὄντων μηδὲνα ἀποθνήσκειν ἄνευ τῆς ὑμετέρας ψήφου (Ξεν. Ελλ. Β.3.51).

▶ **Ἐξεστι** Λακεδαιμονίοις ἀσχημονεῖν.

Απαντήσεις στις ασκήσεις

ΑΣΚΗΣΗ 1

Ομάδα Α'

► Ερώτηση σελ. 18

- 1) τὸ σιγᾶν: υποκ. του ἐστί,
- 2) ἡ εὐσέβεια: υποκ. του ἐστί,
- 3) τὸ λακωνίζειν: υποκ. του ἐστί, (τινά): υποκ. του λακωνίζειν,
- 4) οἱ ἐπτά: υποκ. του ἔλεγον,
- 5) οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ: υποκ. του φαίνονται,
- 6) ὁ μὲν: υποκ. του εἶπεν, ὁ δέ: υποκ. του ἀπεκρίνατο,
- 7) ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε: ειδική πρόταση, υποκ. της απρόσωπης έκφρασης δῆλόν ἐστι, Μέγαρα: υποκ. του ἀφέστηκεν (αττική σύνταξη),
- 8) τιμωρεῖν: τελικό απαρ. υποκ. του απροσώπου προσήκει, ὑμῖν → ὑμᾶς: υποκ. του τιμωρεῖν.
- 9) μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν: ενδοιαστική, υποκ. του φόβος ἐστί.
- 10) κουφίσαι: τελικό απαρ., υποκ. του χαλεπὸν ἐστί, (τινά-ὑμᾶς): ενν. υποκ. του κουφίσαι,
- 11) τὰ ἔθνη: υποκ. του ἦν (αττική σύνταξη),
- 12) θανεῖν: υποκ. του καλὸν ἐστί, (μοι → με): υποκ. του θανεῖν,
- 13) τὰ κέρδη: υποκ. του ἐργάζεται (αττική σύνταξη),
- 14) περὶ μέσας νύκτας: υποκείμενο του ἦν,
- 15) ὁ πάντες τέως ἐθρύλουν: αναφορική πρόταση, υποκείμενο του γέγονεν.

ΑΣΚΗΣΗ 1

Ομάδα Β'

► Ερώτηση σελ. 18

- 1) τὸ φυλάξει: υποκ. του ἐστί, (τινά): υποκ. των απαρ.,
- 2) τὸ νικᾶν: υποκ. του ενν. ἐστί, (τινά): υποκ. του νικᾶν,
- 3) ἡ αναφορική πρόταση υποκ. του ἐστί, ὅστις: υποκ. του οἶεται, τοὺς ἄλλους: υποκ. του πράξειν (ετεροπροσωπία),
- 4) περὶ τοὺς πεντακοσίους: υποκ. του ἀπέθανον,
- 5) πρὸς ἐσπέραν: υποκ. του ἦν,
- 6) εἰς (εἴκοσι) ἡμέρας: υποκ. του συνεβοήθησαν,
- 7) ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν: ἡ αναφορική πρόταση υποκ. του ἀπαρνησάσθω,
- 8) τὰ πλοῖα: υποκ. του συνηθροίσθη (αττική σύνταξη),
- 9) ὅτι συμμάχων δεήσεται: ειδική πρόταση, υποκ. της απρόσωπης έκφρασης δῆλόν ἐστι.
- 10) γενέσθαι: τελικό απαρ., υποκ. του ἔξεστι, ὑμῖν → ὑμᾶς: υποκ. του γενέσθαι,
- 11) σύ - οἱ φίλοι: υποκ. του ἔσχετε,
- 12) Κύρος: υποκ. του ὑπέσχετο και του δώσειν (ταυτοπροσωπία),
- 13) εἶναι: τελικό απαρ., υποκ. του απροσώπου προσήκει, ὑμῖν → ὑμᾶς: υποκ. του εἶναι,
- 14) τὰ μὲν – τὰ δέ: υποκ. των ρημ. ἀπολείπει, παραμένει (αττική σύνταξη),
- 15) τὰ παιδεύοντα: επιθετική μετοχή υποκ. του ἐστί, (αττική σύνταξη),
- 16) ταῦτα: υποκ. του ἔχει (αττική σύνταξη),
- 17) μήτηρ καὶ γυνή: υποκ. του λωβάται,
- 18) εἶναι: τελικό ἀπαρέμφατο, υποκ. του απροσώπου χρή, γυναῖκας: υποκ. του εἶναι.

ΑΣΚΗΣΗ 1

Ομάδα Γ'

► Ερώτηση σελ. 19

- 1) ἡ τυραννίς: υποκ. του εὐδαιμονεῖ, δρᾶν – λέγειν: τελικά ἀπαρέμφατα υποκ. του απροσώπου ἔξεστιν, αὐτῇ → αὐτήν (τὴν τυραννίδα): υποκ. των απαρ.,
- 2) σύ: υποκ. του ἐπιθυμεῖς, ἐγώ: υποκ. του ἐπιχειρῶ και παιδεύειν (ταυτοπροσωπία), φιλοσοφεῖν: υποκ. του ἀκμή (ἐστί), σοι → σε: υποκ. του φιλοσοφεῖν, ἐγώ: υποκ. του ἐπανορθῶ, τοὺς: υποκ. της μετχ. φιλοσοφούντας,
- 3) ὑπερβαλέσθαι: τελ. απαρ. υποκ. του ῥαδιόν ἐστί, ἐφικέσθαι: τελ. απαρ. υποκ. του χαλεπὸν ἐστί, (τινά): υποκ. των απαρ.
- 4) οἱ 4 δευτερεύουσες προτάσεις: σε θέση υποκ. του δεδῆλωται, ὅσα: υποκ. του ἐπράχθη (αττική σύνταξη), ἡ μάχη: υποκ. του ἐγένετο, Κύρος: υποκ. του ἐτελεύτησε, οἱ Ἕλληνες: υποκ. των ἐλθόντες, ἐκοιμήθησαν, οἰόμενοι, νικᾶν, Κύρον: υποκ. του ζῆν,
- 5) (οὗτοι): ενν. υποκ. του ἔφασαν, τοὺς στρατιώτας: υποκ. του ἐλθεῖν (ετεροπροσωπία) και των ἐθέλειν και πίνειν (ταυτοπροσωπία),
- 6) τὰ διαβατήρια: υποκ. του προὔχρει (αττική σύνταξη), αὐτοῖς: υποκ. του θυομένοις, αὐτοί: υποκ. του ἀπῆλθον,

- 7) **πρόσδεια**: υποκ. του προσδεῖ,
- 8) **φιλεῖν**: τελ. απαρ. υποκ. του δεῖ, **(τινα)**: υποκ. του φιλεῖν,
- 9) **κίνδυνος**: υποκ. του ἐκινδυνεύετο,
- 10) **εἶναι**: ειδικό απαρ., υποκ. του ὁμολογείται, **τὴν πόλιν**: υποκ. του εἶναι,
- 11) **τις**: υποκ. του ἦ, **τὸ μανθάνειν – τὸ μὴ τείνειν**: υποκ. του ενν. ἐστι, **ἄνδρα**: υποκ. των μανθάνειν και μὴ τείνειν
- 12) Το *μέτεστι συγγνώμης* ισοδυναμεί με το *μετουσία ἐστὶ συγγνώμης*, ὁπότε υποκείμενο του ἐστὶ εἶναι **μετουσί-α, τοῖς**: υποκ. της μετοχής ἀμαρτάνουσι,
- 13) **δεῖ χρημάτων** = ἐνδεῖα ἐστὶ χρημάτων, **ἐνδεια**: υποκ. του ἐστὶ,
- 14) **γίγνεσθαι**: τελ. απαρ. υποκ. του εἰκός ἐστι, **αὐτούς**: υποκ. του γίγνεσθαι.
- 15) **κληρονομεῖν**: τελ. απαρ. υποκ. του πρέπει, **τοὺς παῖδας**: υποκ. του κληρονομεῖν,
- 16) **σύ**: υποκ. του εἰπέ και του ἥδησθα, **μὴ πράσσειν**: τελ. απαρ. υποκ. του κηρυχθέντα (λειτουργεῖ ἀπρόσωπα),
- 17) **ταῦτα**: υποκ. του ζῇ και του ᾿φάνη (αττική σύνταξη), **οὐδεῖς**: υποκ. του οἶδεν,
- 18) **ὁ πρυτανεύσας**: υποκ. του φανήσεται και της μετοχής ἀφηρημένος, **ὁ**: υποκ. της μετοχής πρυτανεύσας,
- 19) **διαφέρειν – εἶναι**: τελ. απαρ. υποκ. του προσήκει, **τοὺς ἀμφισβητοῦντας καὶ φάσκοντας**: υποκ. των απαρ.,
- 20) **ἐγώ**: υποκ. του νομίζω,
- 21) **ἀπεικάζειν-μιμεῖσθαι**: τελ. απαρ. υποκ. της ἀπρόσωπης ἐκφρασης αἰσχροὺν ἐστὶ, **τοὺς γραφεῖς**: υποκ. του ἀπεικάζειν, **τοὺς παῖδας**: υποκ. του μιμεῖσθαι.

ΑΣΚΗΣΗ 2

➡ Ερώτηση σελ. 20

- 1) **τὰ τραύματα, τὰ φιλήματα**: υποκ. των ρ. ἐργάζεται και κατεσκεύασε ἀντίστοιχα (αττική σύνταξη),
- 2) **ἐγγεγράφθαι-μελετᾶν**: τελ. απαρ. υποκ. του ἀπροσ. δεῖ, **τὴν ῥῆσιν**: υποκ. του ἐγγεγράφθαι, **ἐκαστον**: υποκ. του μελετᾶν,
- 3) **προγινώσκειν**: ἀναρθρο απαρ. ἀντὶ ἐνάρθρου ως υποκ. του ἐστί, **τινά**: υποκ. του προγινώσκειν,
- 4) **εἰ μὴ τούτων ἐνεθυμήθησαν**: δευτερεύουσα πρόταση αιτιολογική ισοδύναμη ουδετέρου δεικτικής ἀντωνυμίας, υποκ. του θαυμαστόν ἐστι,
- 5) **μεταμέλεια**: υποκ. του μεταμέλει,
- 6) **σύμπαντες καὶ καθ' ἑκάστους**: υποκ. του ἐβουλεύοντο,
- 7) **τὰ πράγματα**: υποκ. του μετέπιπτε (αττική σύνταξη),
- 8) **καθ' ἑκαστον**: ἐμπρόθετος προσδιορισμός, υποκ. του ἦν,
- 9) **ἐπὶ δέκα στάδια**: ἐμπρόθετος προσδιορισμός, υποκ. του κατεσκάφη,
- 10) **ποιῆσαι**: υποκ. του ἐστὶ (ἀναρθρο ἀντὶ ἐνάρθρου απαρ.)

ΑΣΚΗΣΗ 3**Ομάδα Α'**

➡ Ερώτηση σελ. 23

1) αἵτιοι : κατηγ. στο Λακεδαιμόνιοι,	9) ἀμφὶ τὰς μυριάδας : κατηγ. στο οἱ Πέρσαι,
2) νομοθέτης : κατηγ. στο Σόλων,	10) περὶ τοὺς χίλιους : κατηγ. στο οἱ πελτασταί,
3) ὡμολογηκότες : κατηγ. μετ. σε θέση κατηγορουμένου στο οὔτοι,	11) ὁ προδούς : επιθ. μετ., ως κατηγ. στο οὔτος,
4) τοῦτο : κατηγ. στο ῥητορική,	12) δυσμαθεῖς : κατηγ. στο οἱ γηράσκοντες,
5) φιλοσοφεῖν : κατηγ. στο λακωνίζειν,	13) πρεσβευτήν : κατηγ. στο ἀντικ. του ρ. ἐκεῖνον,
6) πηδάλιον : κατηγ. στο γυνή,	14) κοινωνούς : κατηγ. στο ἀντικ. του ρ. αὐτούς,
7) νῦν : κατηγ. στο τὸ πάλαι,	15) τριταῖος : επιρρ. κατηγ. του χρόνου στο ἄγγελος,
8) μετεώρους : επιρρηματικό κατηγ. του τόπου στο ναῦς,	16) πρώτοι : επιρρ. κατηγ. τάξης-σειράς στο οἱ στρατηγοί,
	17) φίλοι ἢ πολέμιοι : κατηγ. στο ενν. ἡμεῖς,

ΑΣΚΗΣΗ 3**Ομάδα Β'**

➡ Ερώτηση σελ. 23

- 1) **εἰς μυρίους**: κατηγ. στο οἱ μισθοφόροι,
- 2) **ὁ ἄδικος**: κατηγ. στο οὔτος,
- 3) **ἀπεχθής-δυσκλῆς**: επιρρ. κατηγ. του τρόπου στο υποκ. του ρ. πατήρ,
- 4) **ἄθροαι**: επιρρ. κατηγ. του τρόπου στο υποκ. του ρ. νῆες,
- 5) **ἀργυρίδιον καὶ χρυσίδιον**: κατηγ. στο ἀντικ. του ρ. πλοῦτον,
- 6) **μείζων**: προλ. κατηγ. στο περίβολος,